

Naul Erwen nga Pol Muli tevi Kalesia  
nir renge  
KORIN  
Batu nale nga mivsivseni lut nga  
parmeteni naul ngel puto suri

Naul (leta) erwen nga Pol muli tevi kalesia nir re Korin, oli re daron nga nir sopor arlolarsi ni ko artere ni. Ko Pol eviseni tevir nga ni orrorrmi eterter nga puloli lilane nanu ngok, ko puloli parkorti luwi keke.

Re bongsi naul ngel nga womunen (batun 1 musuwsuw re 9), Pol ospe suri sev ni mirij nale nga marterter tevir renge naul san nga nilai tevir, ko owrai nga ni eir nga nir marunge nale sen, ko marieni norrorrmien ser suri nale sen, ko marloli lilane nanu karkar nga muto livö e nir, ko markorti luwi keke tevi ni. Ko vitunen owrai keke tevir nga nir partuwuw ko wor merrenien sopen nga parlai tevi kalesia seler nir ne Jutia nga joror mijkie.

Ko re bongsi naul ngel nga vitunen (batun 10 musuw-suw re 13), Pol erij eterter sopen tere meri Korin nga marwera nir arivi aposol weretunen, ko arok-lokloksi kalesia nir ne ie re nevsivsenien ser nga sete musorsan. Arok-werai nga Pol sete evi aposol weretunen, ko Pol erij orer eterter ko eviseni nga ni evi weretunen aposol se Iesu Kristo.

<sup>1</sup> Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo suri marongen se Atua. Ko komru Timoti ngel, tasi kerr, nomor-uli naul ngel tevi kami kalesia ne Korin nir, ko tevi jinibb on petpeti nir nga marlik renge Akaea totoklai. <sup>2</sup> Ngel evi

loten suk, nga Atua Tata se kerr ko Numal Iesu Kristo porij  
p̄irres suri kami ko porlai demat tevi kami jile.

*Pol owra erres tevi Atua*

<sup>3-4</sup> Rramwera erres wor elep tevi Atua, Tata se Numal se kerr Iesu Kristo, ko Tata se kerr kele. Ni orrorrmi kem tetajer, ko tetajer okla lweni kem daron nga namrunge esij suri jinibb nga marloli m̄isij tevi kem. Ngok ololi kem kele orongwos nabla lweni tasi kerr nir poro parunge p̄isij suri jinibb nir marojir, renge murrun mawos nen nga Atua muloli pa tevi kem. <sup>5</sup> Ngok niko, ewretun jinibb elep p̄elak aroji kem suri namivi jinibb se Kristo, evi nanu nga m̄irres kobbong. Suri Kristo ela lweni norrorrmien se kem, ko kem kele orongwos nabla lweni norrorrmien se kalesia m̄inij nir. Ko iok ololi jinibb elep arunge erres nga erres. <sup>6</sup> Ko niko poro kem namrunge esij, ko nanu ngok orongwos puloli kami kaprunge p̄irres, ko kapasi van renge mauren nga m̄irres nga Atua moklai. Ko poro ma namrunge erres, ko nanu ngok kele orongwos puloli kami kaprunge p̄irres; ko kaptur p̄iterter, ewretun jinibb nir aroji kami, erpe maroji kem. <sup>7</sup> Ko nolo kem nga namlingi renge kami sete pivel lingi kami, suri namrongwose nga kamtur tevi kem renge norongen nga m̄isij ko renge kele vajin norongen nga m̄irres.

<sup>8</sup> Tasi kem ko joji kem nir, sete nabsilveni norongen nga m̄isij milep nga mijpari kem renge vanu ne Esia. Elep asi p̄etp̄eti nga namrongwos naborti, ko namwera rrek nabmij. <sup>9</sup> Ko ewretun namtori mijen se kem tetajer. Ko ngok ololi setemun nambibto renge kem lweni, ko nambibto ma renge Atua nga muloli nir nga marmij armaur luwi. <sup>10</sup> Ko erpe ololi jile pa tevi kem renge Esia, ko orongwos puloli kele. Namlingi nolo kem oto eterter ren. <sup>11</sup> Ko loten se kami kele suri kem ewilwil se kem. Jinibb elep arok-lot suri kem, ko daron nga marlesi nga

Atua ñirij ñirres suri kem vajin, ko parwera erres tevi Atua suri.

*Murru Pol oto limjer bbong*

<sup>12</sup> Ko namrunge erres suri majingen se kem iel ngatan, suri nammajinge reнге sel nga musorsan ñirres; ko nam-loli erpok kele tevi kami, ko ean mare kele wor. Sete nam-silveni nolo kem sopen, ko sete namvijuri norongwosien se jinibb kobbong. Atua ko ewilwil se kem. <sup>13</sup> Ko sev nga namok-uli tevi kami, kami orongwos kaprongwose kobbong. Ko nammerreni kaprongwose nanu ðetðeti nir, <sup>14</sup> erpe nga kamrongwose kem sopen. Ko kami kaplololi kami e kem vajin reнге nabong nga milep se Numal Iesu, erpe kele kem nablololi kem e kami. <sup>15-16</sup> Ko suri nurongwose erres nanu ngok, norrrormien suk oto nga bevinuk bokluklu womue kami, mian ko bean Masetonia e; mian ko bolwi kele vinuk ji kami, nga puloli kaprunge ðirres pivaru. Mian ko kapmeteni sel suk nga ban kele Jutia e. <sup>17</sup> Ko kami daron nga kamrunge norrrormien suk ngok suri nivelen suk, ko kamwera “O, Pol elengleng, owluwlu elep ðelak.” Ko sete erpok te. Ko norrrormien suk sete oto re devjen ne jinibb kobbong norrrormien ser, nga puloli bowra “O-o”, ko mian ko sete epriv ko bowra “Ejki” vajin. <sup>18</sup> Ko suri Atua tetajer okwilwil suk, ko niko sete nurongwos bowrai nale ngel nuru korti porvesane, “O-o” ko “Ejki”. <sup>19</sup> Suri Iesu Kristo, natu Atua, nga ñilik reнге nolo kami suri kem Saelas ko Timoti namwerwer reнге nosþen nga ñirres tevi kami, ni sete orongwos puwra “O-o” ko “Ejki” orvesane, ko owra “O-o” ko pa. <sup>20</sup> Suri rijrijen ðetðeti se Atua arpelari reнге Kristo. Niko reнге ni rramwera “Pirpok” tevi Atua, ko rramsurövi Atua. <sup>21</sup> Ko Atua ololi inu ko kami kele rramtur eterter reнге Kristo. Ko Atua otobbobbue kerr, <sup>22</sup> ko ela kele Neñin On van

renge nolo kerr, nga muloli kerr rramrongwose ko jinibb jijle arongwose nga rramivi jinibb se Atua.

<sup>23</sup> Ko suri sev setewor nuvinuk ji kami? Nuwretun, nujuji mare, setewor nulwi vinuk ji kami suri numusus bololi kaprunge ãisij. <sup>24</sup> Lok sete namwera kaprunge ãisij suri nosurien se kami ewelili, ko nga kem elep; ejki, suri nosurien se kami otur pa, ko namwera kem ko kami, rrapmajing lut sansan, nga puloli kañir.

## 2

<sup>1</sup> Ko norrormien suk eterter nga sete bevinuk kele ji kami poro bololi kami kaprunge ãisij pirpe daron nga mevinuk womu. <sup>2</sup> Ko poro bololi kami kaprunge ãisij, ko si puloli inu borngẽ ãirres luwi? Kami ejki, suri inu nuloli pa kami kamrunge esij. <sup>3</sup> Ko nuli naul suk nga womu nga puloli sete mia-irpok, ko sete kapa-loli inu borngẽ ãisij daron nga bevinuk, ko kaploli ma ãeir; suri erpok ko osorsan. Suri nurongwose, poro nga inu ãeir, ko kami jijle vajin kañir kele. <sup>4</sup> Daron nga moli naul nen, ko nulik rege norongen nga ãisij, nurngẽ esij elep, ko nuting elep. Sete nuwra norrormien ngok nga puloli nolo kami pivitan, ko nga ma puloli kaprongwose merrenien suk nga milep nga memrreni kami e.

### *Kaptelasi ko wor jinibb nga muloli ãisij*

<sup>5</sup> Ko poro nga san ololi inu nolok evitan, ko sete ololi inu kis kobbong, ko erpe ololi kami jile nolo kami evitan sopen. Lok nuwretun, sete nukrekris. <sup>6</sup> Ko suri erpok, ko erpe kami elep kamloli pa ãernen orngẽ esij, ko setemun oto nga san puloli pirpok kele. <sup>7</sup> Ko erres kapla lweni vajin nolon, kaploli ãir luwi, suri nolon tivitan ãetãeti. <sup>8</sup> Kaploli bbong ãirres tevi, nga puloli ãilesi wose merrenien se kami. <sup>9</sup> Nuli erpok rege naul suk nga womu

nga borongwose nolo kami erpese, poro kaposuri nale suk jijle nir, rreknga ejki. <sup>10</sup> Ko si nga kami kamtelasi, ko inu kele nutlasi pa. Ko poro nanu san oto nga ßetlasi san suri, ko ßetlasi renge no Kristo suri kami. <sup>11</sup> Ko erpok ko puloli Demij sete putor tevtevnie kerr. Rramrongwose erres gerkerisen sen nir.

*Daron nga Pol ñilik re Troas ko nolon orrum*

<sup>12</sup> Nuvini Troas re majingen suk nga nomok-werwer suri Nosþen nga Ñirres se Kristo, ko nulesi Numal ololi metali nga milep san etþir tevik. <sup>13</sup> Ko nolok orrum sopen, suri Taetas ejki. Ko niko nuvel lingir, ko nuvini iel Masetonia.

*Kristo ololi Pol easi*

<sup>14</sup> Ko nuwra erres wor elep tevi Atua nga tetajer ololi rramok-asi suri Kristo, ko ololi mapun nga ñirres sen nga muto ji kerr suri rramrongwose ni, esesbel iok jijle nir. <sup>15</sup> Suri Atua ololi kerr rramirpe mapun nga ñirres se Kristo renge gunsu nir nga marivi sen, ko para-lai mauren nga ñirres; ko re kele gunsu nir nga para-van re mijen. <sup>16</sup> Tevi nir nga marosuri, mapun ngok erpe mapu mauren; ko tevi nir nga para-van re mijen, erpe mapu mijen kobbong. Ko si orongwos puloli nanu ngel nir? <sup>17</sup> Suri jinibb elep arok-werwer renge nale se Atua nga bbong parla nevõt ren. Ko kem sete namsilveni nolo kem sopen. Atua okoni kem, ko namok-majing renge no Atua ko renge derteren se Kristo.

### 3

*Sel nga mimerr ko sel nga ñitra*

<sup>1</sup> Ko iok namtipatun kele nga nabrij melmelas rrek? Rrek namirpe jinibb sopen ko nammerreni san puli naul nga pusrövi kem nga nablai tevi kami, rrek kami kapuli

naul san nga pusrövi kem nga nablai tevi jinibb ñinij nir?  
<sup>2</sup> Ejki! Kami ko pa kamivi naul se kem, nga maruli rengo nolo kem, nga jinibb jikle nir marlesi ko marlesi wose.  
<sup>3</sup> Ko oto limjer vajin nga kami kamivi naul san se Kristo nga kem nammajinge, nga maruli sete tevi pensil, ko tevi Neñin se Atua nga derteren sen mutoe. Naul nen sete mariki re nevöt, ko re ma nolo jinibb.

<sup>4</sup> Nanu ngel nir namrongwoser erres suri Kristo. Namrij re no Atua. <sup>5</sup> Sete namwera kem namviter rrek namrongwos nabwera namsan ko namloli nanu san, ejki. Atua ko eptei kem ko ela derteren tevi kem. <sup>6</sup> Ni ko ololi namvitere nabmajing rengo Sel nga Mimerr sen. Sel ngel sete erpe nga tuwi nen nga muto rengo naul san, ejki. Nga ngel, ko Neñin On ko eviseni. Naul derteren nen ejki, ko nir nga marvijuri para-mij kobbong. Ko Neñin On derteren sen otoa, ko orongwos ðila mauren.

<sup>7</sup> Sel nga ñitra nen nga mariki re nevöt nir nga ñimajing bbong mijen eplari tevi nosrövien nga milep. Ñeri Isrel nir sete arongwos parmeteni Moses non suri erinrin elep ðelak ren. Mian ko sete epriv ko nosrövien nen osuw. <sup>8</sup> Poro pirpok, ko nosrövien ne sel nga mimerr se Neñin On ðirinrin pilep ðiasi. <sup>9</sup> Suri Sel se Moses nen ewer lokloksi bbong jinibb, ko nosrövien nen otoa. Ko Sel nga Mimerr ngel ololi jinibb omomsawos erres, ko niko nosrövien nen pilep asi. <sup>10</sup> Sel nga ñitra, nosrövien nen otoa bonevis, ko lelingenok ejki, suri etra vajin. Ko nga mimerr vajin nosrövien nen elep nga elep lingi. <sup>11</sup> Sel nga ñitra oto toto bbong, ko nosrövien nen otoa. Ko Sel nga puto tetajer, nosrövien nen elep asi lenglengen.

<sup>12</sup> Suri nga namosuri nga Sel nga namok-werwer ren erinrin erres erpok, no kem sete emanune sopen; <sup>13</sup> ko sete namrongwos nabloli pirpe Moses, nga ñitawi ore non tevi kalik san, nga puloli ñeri Isrel nir sete parlesi nosrövien

nga muto ren nga moka ngatan. <sup>14</sup> Ko ñeri Isrel nen nir, erpe nor eserer wonti vane. Ejpári lelingenok, erpe kalik nen oto orer vane daron nga mareve naul ne Sel nga Mítra. Suri Kristo esan kobbong orongwos ñila tweni jir. <sup>15</sup> Ko ejpári lelingen, daron nga mareve naul se Moses, ko erpe kalik nen oto ore norrrmien ser vane. <sup>16</sup> Ko daron nga san erieni lwani ni van ji Numal, ko kalik nen ejki tweni vajin. <sup>17</sup> Suri Numal evi Neñin, ko daron nga Neñin se Numal mivini, ko okla tweni noslosloen jijle nir nga rramsolosloir. <sup>18</sup> Ko kerr jijle, nanu san ejki nga muto ore no kerr, ko rrammeteni erres nosrövien se Numal. Ko daron nga rrammeteni, ko Numal, nga mivi Neñin, tetajer mok-rieni kerr rege nosrövien nga tetajer mok-an mare, nga mian ko rrapa-sorsan tevi ni.

#### 4

##### *Derteren nga milep jer nen oto wor ji Atua*

<sup>1</sup> Ko ngok, suri Atua orrrrmi kem ko ela majingen ngel tevi kem, sete nolo kem evitan. <sup>2</sup> Ko namtur ngasue sel nga marloli silveni nanu nga marsij nir. Sete namvijuri gerkerisen, ko sete namrieni nale se Atua pivi gerkerisen, ko nomok-werwer limjer re weretunen. Jinibb jijle arongwose, ko Atua kele erij se kem nga namweretun. <sup>3</sup> Ko poro nosñen nga namok-werwer ren oto kelti sapon, ko oto erpok ji nir bbong nga marok-an re mijen. <sup>4</sup> Nir ko sete arosuri, ko atua ne ngatan ngel opongi mete norrrmien ser nga sete parlesi moron ne nosrövien ne nosñen nga ñirres ne Kristo, nga musorsan pini tevi Atua. <sup>5</sup> Suri sete namok-suñe suri kem lwani, ko namsuñe Numal Iesu Kristo, nga ñilngi kem namivi jinibb ne majingen sen. <sup>6</sup> Suri Atua, nga tuwi muwra “Moron piplari rege nemalik”, ni kele ololi moron sen omor vaseni vajin nolo kerr nga rraplesi wose nosrövien se Atua re no Kristo.

<sup>7</sup> Ko nanu nga marres ðelak ngel nir namok-torir reнге nibe kem, nga mirpe bbong sospen dan san. Ko niko rramlesi nga derteren nga milep jer nen oto wor ji Atua, ko kem ma ejki. <sup>8</sup> Jinibb tetajer aroji kem, ko sete artor pini nolo kem. Namtur ñmemav, ko sete namtur pot. <sup>9</sup> Arok-loli esij tevi kem, ko sete Atua elinglingi kem namsan. Artoni kem namvitan, ko sete nammij. <sup>10</sup> Ko tetajer erpe namwosi mijen se Kristo reнге nibe kem. Ko ngok puloli mauren sen kele piplari reнге nibe kem. <sup>11</sup> Tetajer kem nammaur ma, ko suri namvijuri Iesu, ko jinibb nir arwera parsoni kem van re mijen. Ko ngok puloli mauren se Iesu piplari reнге nibe kem ne mijen. <sup>12</sup> Niko derteren ne mijen emajing ji kem, ko niko ololi mauren emajing ji kami.

<sup>13</sup> Naul On owra ‘Nuosuri, ko niko nurij’. Neñin On ko ela nosurien nen, ko Neñin On kele elik ji kem. Ko niko kem kele namosuri, ko namok-rij. <sup>14</sup> Ko namrongwose, Atua nga muloli Numal Iesu emaur luwi re mijen, puloli kem kele nabmaur luwi kele tevi Iesu, ko puloli nabtur tevi kami reнге non. <sup>15</sup> Nanu jijle oto nga piwilwil se kami, ko niko merrenien se Atua daron nga mijpari jinibb elep vajin, ko puloli jinibb pilep parwera erres wor tevi Atua ko parsurövi.

### *Rrambibto re Atua*

<sup>16</sup> Niko sete nolo kem evitan. Ewretun nibe kem ngel vare okan ngatan nga pimij, ko nolo kem ma, Atua nabong jijle okloli nga pian ko pimerr luwi kele. <sup>17</sup> Ko norongen nga ñisij ngel ewelili bbong ko oto bbong omrrol, ko puloli rrapvitere nosrövien nga milep nga milep temijpal, ko nga puto tuwi ngok vini. <sup>18</sup> Ko niko sete namok-meteni nanu nir nga mete kem ngel nir marongwos parlesir, ko namok-meteni ma nanu nir nga mete kem sete arongwos parlesir. Suri nanu nir nga meter marlesir



paran ko parsuw kobbong, ko nanu nga ma sete rramlesir lelingenok parto tuwi ngok vini.

## 5

<sup>1</sup> Rramrongwose nga poro nga nibe kerr ngel, nga marirpe naim nga rramlik rer iel ngatan, poro nga parsij vajin, ko Atua pilai naim nga mimerr tevi kerr. Nanu ngok, sete san emajinge; oto re melrin mare, ko puto tuwi ngok vini. <sup>2</sup> Renge naim ngel iel ngatan orongwos rraprunge p̄isij, ko rrammerreni lenglengen rraplik re naim nga re melrin nen. <sup>3</sup> Ko nibe kerr nga mimerr pirpe kele sunsun nga mimerr nga rrapuri, puloli sete erpe rramamalmal. <sup>4</sup> Rramlik mirpel re nibe kerr ko rramrunge esij, nanu nir arrowsi kerr. Iok sete erpe rrammerreni rrapmalmal, ko rrammerreni ma rrapuri nibe kerr nga marmerr nir. Ko niko mauren pia-torrlai mijen. <sup>5</sup> Atua ko ololi rramvitere nanu ngel, ko ni kele ela Neñin On, nga muloli rramrongwose erres nga rramivi sen.

<sup>6</sup> Niko sete nolo kerr evitan nabong san, suri rramrongwose nga daron nga rramlik re nibe kerr ngel, ko setewor rramlik re naim se Numal. <sup>7</sup> Rambibto bbong re Atua; setewor rramlesi nanu nga marres nir nga ni pia-lai tevi kerr. <sup>8</sup> Niko nolo kerr sete evitan, ewretun jinibb elep arloli esij tevi kerr, ololi rrammerreni rrapiel lingi nibe kerr ngel ko rraplik ji Numal. <sup>9</sup> Ko nanu nga milep nga rrampelak tweni, poro rramlik malum re nibe kerr ngel rreknga ejki, evi nga majingen se kerr puloli ni p̄ir. <sup>10</sup> Suri kerr p̄etp̄eti rrapur ko wor nabong san re no Kristo, ko ni puwra suri majingen se kerr sisamis, poro p̄irres rreknga p̄isij, ko pia-lai nowli kerr.

### *Kristo emij sere kerr*

<sup>11</sup> Niko nammetutue Numal, ko namok-p̄elak nga nabrevei jinibb nir. Sete namrongwos nabsilveni nolo

kem e Atua, ko nuwra rrek kami kele kamrongwose nolo kem. <sup>12</sup> Iok ete namok-sursurövi kem kele; kami kobbong orongwos kapsurövi kem, daron nga kamjiljilwer tevi nir nga marsursurövi lweni nir suri nanu ne vare nir, ko nanu ne nolor ejki. <sup>13</sup> Suri poro nga ewretun namlengleng, ko namlengleng suri namok-loli majingen se Atua. Ko poro norrorrmien se kem erres, ko iok evi nga nabwilwil se kami. <sup>14</sup> Merrenien se Numal owowomue kem, suri namrongwose, san emij sere jinibb jile. Iok erpe nir jijle armij. <sup>15</sup> Ko ni emij serer, nga daron nga marmaur malum, ko sete parmaur suri nanu nga nir kobbong marmerrrenir, ko parmaur ma nga parmajing se ni nga mimij serer ko mimaaur luwi.

<sup>16</sup> Niko setemun namlesi nanu nir erpe jinibb kobbong nir marlesir. Bonevis ko namlesi Kristo erpok, ko lelingenok vajin ejki mun. <sup>17</sup> Suri poro san okorti tevi Kristo, ko evi jinibb nga mimerr. Nanu nga martera nir arasi pa, ko nanu nga marmerr nir arini vajin. <sup>18</sup> Atua ko evi batu nanu jijle ngel nir. Ni ko ololi namivi lweni selen, ko ololi kem nammajing sen nga nabsupe tevi jinibb nir nga nir kele parivi lweni Atua selen nir. <sup>19</sup> Erpe Atua emajing rrurrngi Kristo nga puloli jinibb jijle parivi lweni selen nir. Setemun puwra lokloksir suri nololien ser nir. Ko ololi kem namivi jinibb sen nga nabsupe suri nospen nga m̄irres sen, sel nga jinibb nir parivi lweni selen.

<sup>20</sup> Erpe namivi devje nevre Kristo; erpe Atua erij re kem jingo kem. Namngoni kami eterter renge majingen se kem se Kristo, kapini kapivi sele Atua. <sup>21</sup> Ni nga m̄irrlenge puloli nanu nga m̄isij san, Atua evrrali erpe jinibb nga m̄isij, nga puloli kerr nga rrama-korti vajin tevi Kristo, rrapivi jinibb nga marmomsawos m̄irres re no Atua.

## 6

<sup>1</sup> Niko nammajing tevi Kristo, ko namngoni eterter nga sete kaplokloksi nanu nga ñirres ðelak nga Atua ñilai tevi kami. <sup>2</sup> Suri Atua owrai renge Naul On, 'Renge daron mawos nen ko nurnge nale se kami, ko renge nabong mawos nen ko nula mauren tevi kami.' Lelingenok le evi daron mawos nen; nabong mawos nen evini le pa.

*Majingen se Aposol nir*

<sup>3</sup> Nammusus nablingi niblaot san puto ore san, suri jinibb nir tarwer lokloksi majingen se kem. <sup>4</sup> Ko oto limjer renge majingen se kem totoklai nga namivi jinibb se Atua. Jinibb elep arloli esij tevi kem, ko namtur eterter, pesveni nat esij ðetðeti, namrunge esij, <sup>5</sup> jinibb arvirrali kem, arwirre kem van re naim ne nekaien, jinibb arpapal vijajeng. Namðelak lenglengen, numer aji kem, sete namrongwos nabmatur. <sup>6</sup> Ko tetajer namvijuri sel nga mumomsawos ñirres, namvijuri norongwosien nga ñirres, namloli nolo kem epriv, namloli erres tevi jinibb jijle nir. Sete namsilveni nolo kem sapon, nammerreni jinibb jijle nir, ko Neñin On eptevi kem. <sup>7</sup> Nale se kem ewretun tetajer, ko Atua ela derteren tevi kem. Joro nuval nir nga marval e tweni murrun nga mumomsawos ñirres arto re nevre kem rres ko nevre kem mair. <sup>8</sup> Nabong sapon, ko jinibb nir arongwos partori kem ðirres; nabong sapon, ko arongwos parllokloksi nise kem. Nabong sapon, arij erres suri kem, ko nabong sapon, arij esij suri kem. Arwera namkerkerasi jinibb nir, ko ejki, namweretun tetajer. <sup>9</sup> Jinibb elep sete arongwose kem, ko kami ma kamrongwose kem erres. Erpe nabmij, ko ejki, nammaur. Arvirrali kem ma, ko sete nammij. <sup>10</sup> Erpe nabting, ko ejki, nañir. Erpe joro kem ejkie, ko namla nijor nga marres milep tevi jinibb elep. Erpe nijor se kem ejkie, ko erpe kele nanu ðetðeti nir arivi se kem.

<sup>11</sup> M̃eri Korin nir, nale se kem tevi kami oto limjer, sete namsilveni sopon. Metali ne nolo kem et̃pir tevi kami. <sup>12</sup> Sete nanu san ekikior rengen kem devjen nga kem, oto bbongji kami nolo kami. <sup>13</sup> Nomok-rij tevi kami erpe nurij tevi natuk mawos nir. Kami vajin, kaptasi nolo kami.

*Moron sete orongwos pibbölji nemalik*

<sup>14</sup> Sete kapkorti p̃elak tevi nir nga sete marivi kalesia. Murrun nga m̃irres sete orongwos pukorti tevi murrun nga m̃isij. Moron sete orongwos pibbölji nemalik. <sup>15</sup> Kristo sete orongwos p̃imajing korti tevi Demij. Kerr nga rramosuri, sete orongwos rrapkorti rragrrag tevi nir nga sete marosuri. <sup>16</sup> Nai demij nga marsavi rrongrrongvi sete orongwos putur rengen Naim On se Atua. Ko kerr le rramivi Naim On se Atua nga mimaaur tuwi ngok vini. Suri Atua owra 'B̃elik tevir ko pa, ko bevi Atua ser, ko nir parivi jinibb suk nir.' <sup>17</sup> Niko Atua owra kele, 'Kapruj ngasue nir nga marsij, ko kaplik ngasue nir. Sete kapjipari nanu nga m̃isij, ko niko vajin b̃etkai kami <sup>18</sup> ko bevi Tata se kami, ko kami kapivi natuk norman ko nesevin nir.' Niko nale se Atua ne derteren p̃et̃peti.

7

*Pol eir suri m̃eri Korin nir*

<sup>1</sup> Sele kem nir nga nammerreni kami, suri nga rijrijen se Atua oto erpok, rrapwirre murrun nga m̃isij pibbölji batu nai ngok. Rrapmetutue Atua, ko rraploli nibe kerr ko neñi kerr poron p̃et̃peti.

<sup>2</sup> Kaprrormi kem rengen norrrormien nga m̃irres. Sete namloli esij tevi san, sete namlokloksi san, ko sete namla ore joro kami san e joro kem. <sup>3</sup> Nomok-rij erpok, sete evi nga bewer lokloksi murrun se kami. Suri erpe nuwrai pa, nutori kami re nolok. Rrammaur korti ko rrapa-mij

korti. <sup>4</sup> Nolak otutun suri kami, nurnge erres suri kami. Nat ñikarkar re kem, ko sete nolok evitan sopon, ko nuir lenglengen. <sup>5</sup> Ko daron nga namini Masetonia e, ko sete namlesi mosien sopon, ko nat ekarkar ðetðeti. Balpalen oto rrerrale kem, ko metutuen oto re liven. <sup>6</sup> Ko Atua nga mokla lweni nir nga nolor maran ngatan ela lweni kem daron nga Taetas miplari. <sup>7</sup> Nañir luwi, sete kis nga namlesi Taetas, ko nga ni osþe kele nosþen ne kami. Owra kamrrorrmu inu elep, kamtengsik, ko kamrij tere nir nga marwera parwer lokloksik. Ko niko nuir elep. <sup>8</sup> Rrek naul nga moli ololi kamrunge esij, suri nale suk eterter, ko nolok sete olwi nga moli. Suri ewretun ololi kamrunge esij beblen; <sup>9</sup> ko mian ko kamlesi wose nanu nga mowrair, ko nolo kami olululwi, ko kamlinglingi murrun nir nga mowra surir. Niko nuir. Suri Atua emajing daron nga kamrunge esij ngok, ko niko nale se kem nga ñiterter sete olokloksi kami sopon. <sup>10</sup> Suri daron nga norongen nga ñisij miplari ji Atua, ko orongwos puloli nolo kerr pulululwi, ko rrapasi van re mauren. Iok erres. Ko norongen nga ñisij nga mok-pelari re bbong ngatan ngel okloli rrapan re mijen. <sup>11</sup> Ko norongen nga ñisij nen nga miplari ji Atua ololi erres elep. Ololi nibe kami ous nga kaploli nise kami þirres luwi. Ololi kamlolarsi nir nga marloli ñisij, ko kamvirralir. Kamrrorrmu elep nanu nga mowrair, ko kamrrorrmu tutuner. Kamloli erres ðetðeti. <sup>12</sup> Ko nurongwos bowrai, batu norrorrmien nga muloli moli naul nen tevi kami sete eplari re devjen ne ni nga muloli ñisij, rrek re devjen ne ni nga marloli ñisij tevi. Ejki, nuli erpok nga puloli kaplesi wose rengen no Atua norrorrmien se kami lweni nga kamrrorrmu vane kem ñiterter. <sup>13</sup> Ko inu nulesi, ko nolok eir.

Ko nolok eir lenglengen daron nga Taetas mivini. Suri ni eir rengen murrun nga kami jikle kamla lweni ni daron

nga ñilik ji kami. <sup>14</sup> Nusrosrövi pa kami tevi Taetas, ko ni elesi nuwretun. Nuwretun renge nale suk ñinij nir nga mowrair tevi kami, ko nuwretun renge kele nale nir nga mosrosrövi kami tevi Taetas. <sup>15</sup> Ko norrorrmien sen nga murrormi kami e okan mare daron nga murrormi jipari murru kami, nga tetajer kamvijuri nale sen tevi metutuen nga milep daron nga ñilik ji kami. <sup>16</sup> Niko nuir, suri nurongwose, kaposuri tetajer.

## 8

### *Murrun nga marlai tevi nir nga nevrer mumrrol*

<sup>1</sup> Tasi kem nir, nammerreni kaprongwose sev nga meling kalesia ne Masetonia nir arloli, nga miviseni nolon nga ñirres se Atua. <sup>2</sup> Nir arlik renge norongen nga ñisij nga murrorwowe nir, ko joror ejki rres. Ko suri neiren ser nga milep, arloli nolor erres nga erres <sup>3</sup> ko arlai tevi tasi kerr nga marlik Jutia sev nga marongwos parlai, ko asi nga marongwos parlai. Nir kobbong <sup>4</sup> arsusi eterter tevi kem nga poro parongwos parwilwil se jinibb on nen nir.

<sup>5</sup> Ko arloli asi nga namrormi, ko arlai womu nir lweni tevi Atua ko tevi kem, suri marongen se Atua. <sup>6</sup> Niko namwera jilijle tevi Taetas nga ñitipatune nanu nga ñirres ngel tevi kami, nga pivinini ore ñirres. <sup>7</sup> Suri kaman pa mare renge nanu jijle nir: renge nosurien, renge nale, renge norongwosien, ko renge merrenien nga kammerreni inu e, nibe kami ous. Ko niko nammerreni kapan mare renge nanu ngel kele.

<sup>8</sup> Numusus bosoni kami, ko nurij suri nanu nga kalesia nga Masetonia marloli, nga borongwos weretunen kami merrenien se kami erpese. <sup>9</sup> Kamrongwose nalol nga ñirres ñelak se Numal se kerr Iesu Kristo. Ni joron elep

nga elep, ko evel lingir nga pivini iel ngatan, nga puloli kami vajin joro kami pilep.

<sup>10</sup> Renge inu nelesien suk, rrek erres poro kapvinvini ore vajin sev nga kamtipatune re sia nga womu. Kami kamrrormi womue, ko kami kele kamloli womu jere nir jijle. <sup>11</sup> Ko ngok, kaploli jile vajin, nolo kami pimaur ren. Ko kaploli tevi sev nga muto pa re nevre kami. <sup>12</sup> Poro kammarong erres, ko Atua p̄ir re sev nga kamlai. Sete orongwos kaplai p̄iasie sev nga kamlingi nika, ko poro bbong pusorsan tevi, ko erres.

<sup>13-14</sup> Ko re iok kele, numusus kami kap̄elak, ko nir m̄inij nen parmosi bbong; ko suri lelingenok kami joro kami elep nika, erres nga kaplai tevi nir nga nevrer mumrrol. Ko poro nabong sopen kami nevre kami omrrol ko nir nijor ser elep, ko nir vajin arongwos parlai tevi kami. Erpok ko osorsan re devjen nuru kes. <sup>15</sup> Aruli pa renge Naul On, ‘Ni nga m̄iser kortoni milep, sete oup p̄elak; ko ni nga m̄iser kortoni ewelili bbong, sete numer aji.’

### *Taetas nir paran Korin*

<sup>16</sup> Namwera erres tevi Atua nga muloli Taetas kele orrormi tutune kami erpe kem. <sup>17</sup> Ko ni emarong daron nga namwerai tevi nga pian p̄ilesi kami, ko ni kobbong emrreni elep pian. <sup>18</sup> Ko nabkoni san kele p̄iptevi Taetas. M̄ernen kalesia jijle arsurövi, suri ewerwer erres p̄elak rengo Nospen nga M̄irres. <sup>19</sup> M̄ernen ko kalesia nir artobbobbue nga p̄iptevi kem rengo nivelen se kem nga nablai nevöt ngel van. Ko nevöt ngel evi nga puloli jinibb nir parsurövi Numal, ko puloli jinibb nir parlesi wose nga nammerreni nablai se nir nga nevrer marmumrrol rengo nanu nir.

<sup>20</sup> Namtobbobbue nuru ngok porp̄itevi kem mirpok nga puloli sete san purongwos p̄iwer lokloksi kem rengo

sel nga namloli tevi nevöt nga milep ngel. <sup>21</sup> Nammerreni elep sel se kem pusorsan ðetðeti renge no Atua ko re kele no jinibb nir.

<sup>22</sup> Niko nabkoni kele tasi kerr kele san, nga namoklesi tetajer mivi drrav nga marale ñirres, ko lelingenok vajin daron nga ñilesi nga kamterter mirpok, ko emrreni lenglengen kele wor piptevi kem. <sup>23</sup> Ko Taetas eptevik nabong elep renge majingen suk ðetðeti, ko re kele nga noborlai se kami. Ko tasi kerr ñinij nen nuru, nuru ormajing se kalesia ðetðeti nir, ko majingen se nuru ololi jinibb nir arsurövi Kristo. <sup>24</sup> Ko niko kapmetmete nir ngok renge merrenien nga milep, nga puloli kalesia ðetðeti nir parongwose nga namweretun daron nga namok-sursurövi kami.

## 9

### *Nevöt nga piwilwil se kalesia nir renge Jutia*

<sup>1</sup> Nurongwose, nolo kami erres þelak pa, ko boli tama sapon kele renge naul ngel suri nevöt ngok. Erpe kamrongwose, evi nga rraplai tevi kalesia nir iak Jutia. <sup>2</sup> Nurongwose, kammarong pa nga kaplai sapon van, ko nusrövi pa kami tevi kalesia nir nga renge Masetonia. Nuwrai tevir, nuwra “Kalesia nir nga renge Akaea artur metmet nga parlai van, etipatun pa sia nga womu pa.” Ko nolo kami nga ñir mirpok ngok ololi nir elep kele iak Masetonia armarong kele parlai van. <sup>3</sup> Ko nukoni tasi kerr ngok nir nga puloli nale se kem ngok suri kami sete pivini pivi nale nawon, ko kaptur metmet ko pa terai, pirpe nga namsuþe pa suri kami tevi ñeri Masetonia nir. <sup>4</sup> Poro mijki, ko dea-pitevi ñeri Masetonia nir sapon vinuk ko nada-lesi nga sete kamtur metmet, ko no kem tia-wis renge nale nga namwerai suri kami, ko kami kele no kami tia-wis lenglengen. <sup>5</sup> Ko niko nulesi erres poro bokoni



tasi kerr ngok nir parwowomue kem, parinuk ji kami ko parloli lilane nanu nir re devjen ne nevöt ngok. Ko erres ðelak nga kamwerai pa kaplai. Ko mirpok ko puto metmet ðirres tera daron nga kem nabinuk, ko puloli kele kaplai rengen nolon nga ðirres, ko sete suri marsoni kami.

*Atua emrreni ni nga ðilai rengen nolon nga ðir*

<sup>6</sup> Kaprorrmi nanu ngel: ni nga muruw muwelili ðili tweni kele puwelili kobbong, ko ni nga muruw milep ðili tweni pilep kele wor. <sup>7</sup> Jinibb jikle ðilai ko wor pusorsan pirpe nolon ðir nga ðilai, sete nga puloli nolon purnge ðisij e, rrek suri ornge marsoni. Suri Atua emrreni ni nga ðilai rengen nolon nga ðir. <sup>8</sup> Ko Atua joron elep temijpal, ko ni ðilai nanu nir tevi kami tetajer, puloli tetajer nevre kami sete pumrrrol re nanu san, ko orongwos vajin kaplai tetajer tevi nir si nga nevrer marmumrrole nanu nir. <sup>9</sup> Erpe Naul On owrai, owra ‘Ni elai elep tevi nir nga nevrer marmumrrrol. Sel nga ðirres sen oto tetajer.’ <sup>10</sup> Ko Atua nga mok-lai winen tevi nir nga maruw ko nanen nga rrapaani, ðilai kele winen pilep tevi kami, ko puloli kapili tweni pilep kele wor suri sel nga ðirres se kami. <sup>11</sup> Ko orongwos kaplai pilep tevi jinibb nir tetajer, puloli jinibb pilep parwera “Erres wor” tevi Atua suri nevöt nga kami kamlai ko kem namtori van jir. <sup>12</sup> Suri majingen nga ðirres ngel nga kamloli ololi nanu eru kis: ela se kalesia nir nga nevrer marmumrrrol, ko ololi kele nga jinibb elep arwera erres wor tevi Atua. <sup>13</sup> Nanu nga ðirres nga kamloli ngok ololi jinibb nir arlesi wose nolo kami, ko puloli parsurövi Atua, suri kamosuri nosþen nga ðirres se Kristo erres, ko suri kamlai tevi nir ko tevi jinibb jikle nir. <sup>14</sup> Ko puloli parlot suri kami nga parrorrmi kami pilep suri nanu nga milep nga Atua muloli rengen nolo kami.

<sup>15</sup> Rrapwera erres wor elep tevi Atua suri merrenien nga m̃irres asi nga ni m̃ilai tevi kerr!

## 10

### *Pol erij tevi nir nga marwera derteren ser ejkie*

<sup>1</sup> Kami sopor kamwera nga inu nomok-manun re no kami, ko nga nomok-rij eterter sopen re bbong daron nga m̃elik ngasu vajin. Ko numrreni kapmurrong nale suk ngel, suri Kristo kele nolon ean ngatan ko nolon emaot. <sup>2</sup> Erpok kele, kami sopor kamwera nga mevijuri murrun ne iel ngatan. Daron nga bevinuk vajin b̃elesi kami, ko rrek b̃erij wor p̃iterter sopen tevi nir. Sete kaploli nga b̃erij pirpok. <sup>3</sup> Ewretun namlik iel ngatan, ko sete namvijuri murrun ne iel ngatan. <sup>4</sup> Ko joro nuval se kem sete arivi nanu ne iel ngatan, ko derteren ner otoa nga Atua m̃ilai, nga nabrrerrarre lat nga Demij murrul totkoni. Ko namok-rrerrarre nale gerisen <sup>5</sup> ko namok-lokloksi norrorrmien jikle nga mian mare ko nga muto ore ko muloli jinibb nir arrelenge Atua. Ko namrrul totkoni norrorrmien jikle nir se jinibb nir, ko namloli marosuri Kristo. <sup>6</sup> Ko daron nga kami kaposuri erres vajin, ko nabor alje nir nga marmusus parosuri.

<sup>7</sup> Kamok-meteni bbong nanu ne vare nir. Poro san okwera nga ni evi jinibb se Kristo, ko ni purongwose ko wor nga kem kele namivi jinibb se Kristo. <sup>8</sup> Rrek ewretun nurij elep p̃elak suri derteren suk nga Numal m̃ilai tevi kem aposol. Ko derteren nen sete evi nga nablokloksi kami, ko nga nabor jilijle kami. Ko sete nok ewis nga m̃erij mirpok suri derteren nen. <sup>9</sup> Ko numusus bololi kapmetutue inu suri nale nga moli re naul suk nir. <sup>10</sup> Suri kami sopen kamok-wera “Pol naul sen nir arwun saute nale nga m̃iterter. Ko daron nga ma m̃ilik ji kerr, evi jinibb

nga milemij nawon, ko nale sen nir armeljariv nawon.”  
<sup>11</sup> Nir nga marij mirpok parmetmet ko wor, suri daron nga nablík vajin ji kami ko nabloli vajin pusorsan pirpe nale se kem nga marto renge naul.

*Pol erij tevi nir nga marwera ni osrosrövi lweni ni*

<sup>12</sup> Ko nammetutu nabwera kem namrres asi nir nga marok-wera nir lweni niser aran mare. Ko nir arlengleng, suri tetajer arok-wera nga nir marres, ko arok-meteni lweni bbong nir kis kobbong. <sup>13</sup> Ko kem nammusus nabsursurövi kem pirpok suri nanu nga sete musorsan nga nabrij suri. Nabrij bbong suri majingen nga Atua mukoni kem nabloli. Ko majingen se kem ejpari kami kele. <sup>14</sup> Ko niko sete namsursurövi pelake kem lweni, suri kem namla nospen nga m̃irres evinuk ji kami. <sup>15</sup> Ko sete kem namok-sursurövi kem suri majingen nga jinibb m̃inij muloli. Ko nammerreni nga kami kapan mare renge nosurien se kami, puloli majingen se kem pivini mare kele iok. Ngok mirpok tetajer nammerreni nabloli. <sup>16</sup> Ko nabwerwer renge nospen nga m̃irres renge vanu nga ngasu wor nir e kami vajin, lat nga setewor jinibb san evan ewerwer. Ko erpok sete nabsursurövi kem suri majingen se jinibb m̃inij.

<sup>17</sup> Ko Naul On owrai owra ‘Sete san pusrusrövi lweni ni, pijki, ko pusrövi ma Numal.’ <sup>18</sup> Nir nga marok-wera nir lweni niser aran mare sete arweretun. Atua kobbong esan orongwos puwra jinibb san erres rreknga erpese.

## 11

*Pol erij tere aposol ne gerisen*

<sup>1</sup> Kaplinglingi ta inu berij mun se lenglengen sapon.  
<sup>2</sup> Nurrormi terae kami, erpe Atua kele orrormi terae kami. Kami kamirpe nesenwarreng nga setewor mian ji

jinibb san, ko nga inu nulngi ore pian ji Kristo kis kobbong. <sup>3</sup> Ko numtutu vajin suri nulesi erpe nga nir nga marini ji kami ko marok-rij melmelas marwera niser maran mare ko marivi 'aposol', erpe parlokloksi vajin norrorrmien se kami nga kamlingi pa renge Kristo. Erpok kele nuñet nga ñisij nen muloli tuwi daron nga ñikrekrasi Iv renge nale ne neni rretrrun nga muwrai tevi. <sup>4</sup> Suri kammarong pae nir arinuk ji kami. Ko arwerwer ma suri Iesu, ko nale ser suri Iesu arinijnij wore. Ko arwerwer suri Neñin On ko suri Nospen nga Ñirres, ko nale ser suri ngok nuru kele arinijnij wore. Ko kamosuri bbong nale ser, nga sete pa osorsan tevi nga inu nuwerwer e ko nga kamosuri womu.

<sup>5</sup> Niser ñirres O! Ko inu nisek sete ean ngatan rragrag renge nir. <sup>6</sup> Ewretun re devjen ne rijen, sete nurongwos ñerij kemkañe erpe nir, ko re ma devjen ne norongwosien, sete nuan ngatan rragrag re nir. Ngok kamrongwos pae erres.

<sup>7</sup> Rrek nuloli esij nga sete nungoni nevöt san ji kami daron nga ñewerwer renge Nospen nga Ñirres se Atua tevi kami, rrek? Ko nuloli inu nuan ngatan, ko kami kaman mare. <sup>8</sup> Ko nuloli kalesia ñinij nir arwulik daron nga ñemajing ji kami. Erpe nuvnae nir nevöt ser nga puwlik daron nga ñemajing se kami. <sup>9</sup> Ko tetajer daron nga ñelik ji kami iok, poro nevrek pumrrol re nanu san, ko tasi kerr nga Masetonia arok-lai tevik, ko sete nuloli kami kamñelake tevik. Ko numusus bololi pirpok nabong pisan. <sup>10</sup> Nuwretun renge weretunen se Kristo nga muto jik, nok eterter nga pirpok ko pa tetajer renge iok Akaea, ko sete san ñiwer orek nga mosrosrövik rengen. <sup>11</sup> Ko suri sev sete nungoni nanu san ji kami? Suri nga sete numrreni kami? Ejki, Atua ko orongwose nga memrreni kami elep!

<sup>12</sup> Ko ñetajer nga bololi pirpok. Erpok ko bolokloksi

nale se aposol gerisen nen nir nga marok-sursurövi nir lweni, marok-wera marmajing osorsan erpe inu. <sup>13</sup> Nir sete arivi aposol weretunen. Arkerkeris suri majingen ser, ko arloli mete jinibb owonwon, ko arloli jinibb nir arrormi nga marivi aposol se Kristo. <sup>14</sup> Ko sete rraptaole iok, suri Demij kele ololi mete jinibb nir owonwon, ko ololi arrormi ni evi anglo ne moron! <sup>15</sup> Niko jinibb sen nir arloli osorsan erpe ni daron nga marloli mete jinibb owonwon ko marwera marmajing suri sel ne murrun nga musorsan. Atua putor vitrangir pilep suri nanu nga marloli.

*Norongen nga ñisij se Pol*

<sup>16</sup> Sete kaprrormi nga inu nulengleng. Ko poro ewretun kamrrormi ko erpok, ko kaplinglingik bosrosrövik mun sapon pirpe lenglengen san! <sup>17</sup> Ñerij le sapon; rrek nale suk sete pivi nale se Numal, ko pivi nale se san nga ñilengleng. <sup>18</sup> Ko suri nir elep arsursurövi nir lweni suri nanu nga nir kobbong marloli, ko rrek inu kele bololi pirpok, bosrosrövik sapon. <sup>19</sup> Kami norongwosien se kami otoa, a? Ko niko kammarong bbong kaprunge nale se nir nga marlengleng. <sup>20</sup> Kammarong bbonge san nga mukoni lokloksi kami, san nga ñikrekrasi kami, san nga mivnae ji kami, san nga murrormi ni evi jinibb san ko muwje vasu kami. <sup>21</sup> Numanun nga bowrai, ko daron nga kem namlik ji kami, ko kem sete namviter ko nabloli pirpok!

Ko poro san owra pusrosrövi ni lweni, ko inu kele bololi pirpok. (Kamlesi nurij se lenglengen vajin!) <sup>22</sup> Nir arivi ñeri Ipru, a? Ko inu kele nuvi san. Ñeri Isrel ko nir? Ko inu kele. Metka se Epram ko nir? Inu kele. <sup>23</sup> Jinibb ne majingen se Kristo ko nir? Rrek nulengleng nga bowrai, ko bowrai tama: inu nuasie nir renge iok. Nurat elep

asie nir, nuan re naim ne nekaien nabong elep asie nir, arvirralik vavis kis asie nir, ko otomori bemij vavis kis. <sup>24</sup> Valim kis ko nupal ji m̄eri Isrel nir nga marvirrvirralik ejpari ngavöl itul drromon esiw (39). <sup>25</sup> Vatul ko m̄eri Rom nir arevjik tevi nai nga milep san, ko nabong san jinibb sopor artuwek e nevöt. Drrav nga m̄esa rer nir, itul kis arron. Ko renge drrav nga itul nga marron nga, renge san, nuilong jer renge dis nutrin ko nutpong san. <sup>26</sup> Nivelen suk elep lenglengen, ko nutori mijen suk renge nuwi nga muwlu milep, renge jinibb venao, renge niaken suk nir m̄eri Isrel, renge jinibb ne vare nir, renge ngaim nga marlelep nir, renge lolo merwer, renge dis, ji nir nga markerkeris nga marwera marivi kalesia. <sup>27</sup> Nuplak elep, nurat elep. Nabong elep sete numatur erres. Numer ajik, nolok emesmes, melas ajik suri sunsun nga mori sete emtul, eminmaniv, ko sete evtore melas. <sup>28</sup> Ko nanu kele san nga muto jik tetajer evi nga nomok-rrormi p̄elak kalesia nir renge lat jijle nir. <sup>29</sup> Poro nir san nolon pimelisna, ko inu kele erpok, nolok emelisna. Ko poro nir san evitan, ko inu nurnge esij e.

<sup>30</sup> Poro bosrosrövik, ko bosrosrövik bbong suri derteren suk nga mijkie. <sup>31</sup> Atua, Tata se Numal Iesu Kristo orong-wose nga sete nukrekris. Rrapsurövi ni tuwi ngok vini. <sup>32</sup> Daron nga m̄elik Damaskas, ko jinibb nga mimetmete ngaim nen se numal Aretas ololi jinibb nuval sen sopor artur metmet re metali ne ngaim nga parrul totonik. <sup>33</sup> Ko ejki mun, suri selek sopor arsongnik van re narr san ko arjurönik rurrngi lat nga m̄itp̄ir e san re naworr, ko arjurönik van ngatan re dan, ko nuwlu asi.

## 12

*Pol owra tweni nanu nga milep nga ni m̄ilesi*

<sup>1</sup> Bosrosrövik ko wor. Ñela sev ko ðirres ren? Ko bololi tama. Ñosþe vajin suri nanu sopor nga Numal mivisenir tevik. <sup>2</sup> Nurongwose jinibb le san nga mivi kalesia san. Ko evi sia esngavöl drromon ivij (14) pa, ko arlai van re melrin itolin, nga mare jer nen. Nurrleuge, ematur lesi lebbong, rreknga niben mawos le wor mian. Atua kobbong esan orongwose iok. <sup>3</sup> Erpe nga mowrai, nurongwose nga ñnernen arlai van re melrin, ko nurrleuge, ematur lesi lebbong, rreknga niben mawos le wor mian. Atua kobbong esan orongwose iok. <sup>4</sup> Ko arlai van re melrin; ko reuge ie ni ornge nanu sopor nga marres nga marres nga sete orongwos jinibb san pusþe re nale san ne iel ngatan. <sup>5</sup> Niko bosrosrövi ñnernen; ko re inu devjen nga inu, sete nurongwos bosrosrövik. Bosþe bbong derteren suk nga mijkie. <sup>6</sup> Ko poro nga bosrosrövik, ko iok sete nulengleng, suri nuwretun bbong. Ko sete bosrosrövik, suri numusus kapmetenik van mare, ko numrreni kaprrormi bbong nanu nir nga mololir pa ko nale nir nga mowrair pa.

<sup>7</sup> Ko Demij ololi nanu san esij re nibek, ko nanu ngok erpe evrralik ko orrul totoni nolok nga sete pian mare þelak, ko nga sete bolololik suri nanu nga marlelep nga ñelesir. <sup>8</sup> Ko nulot van ji Atua vatul nga þila tweni nanu ngok jik. <sup>9</sup> Ko ni owra lweni teik, owra “Ewretun, nik derteren som ewelili, ko inu derteren suk puwosim ko pa. Ko daron nga nik nibem mimelisna, ko inu derteren suk emajing erres þelak vajin.” Ko niko nuir nga bosþe pilep lenglengen nibek nga mimelisna vajin, nga puloli derteren se Kristo puto jik. <sup>10</sup> Ko niko numarong bbong derteren suk puwelili, jinibb nir parwer lokloksik, jinibb nir parojik, daron nga ñmiterter pijparik, ko niblaot lele nir parto pelaot suri mevijuri Kristo. Suri poro derteren suk puwelili, ko ngok derteren suk pilep ko vajin.

*Pol orrorrmi kalesi ne Korin nir*

<sup>11</sup> Nurij se lenglengen nga m̄erij re devjen suk mirpok, ko kami ko kamloli mololi mirpok. Moro kami ko kap-surövi inu, ko ejki! Inu sete ma nuvi jinibb nga welili rengo nir ngok nga marsursurövi lululwenir marwera marivi aposol, ewretun sete nuvi jinibb san! <sup>12</sup> Orongwos kaplesi kobbong ēmerer nga mevi aposol suri nelesien nir ko nanu nga marinijnij nawone nir nga mololir, rengo nolok nga mipriv, daron nga m̄elik ji kami. <sup>13</sup> Kamjkie nanu sansan kobbong nga meling kelesia m̄inij nir marloli, nile: sete kammeteni suri inu. Kaptelasi inu nga mololi m̄isij tevi kami erpok!

<sup>14</sup> Pivatul le pa bevinuk ãbelesi kami. Ko sete bongoni nanu san ji kami. Sete numrreni nevöt se kami, ko numrreni kami kobbong. Suri sete erres nga bipi san puwngani tata sen, ko tata sen ma puwngani bipi. <sup>15</sup> Numarong bela nevöt suk jijle, ko nibek kele, nga bewilwil se kami. Ko ewretun merrenien nga kammerreni inu e pian ngatan suri inu merrenien nga memrreni kami e ean mare?

<sup>16</sup> Niko kamlesi vajin nga sete nuloli kam̄pelak suri inu. Ko rrek kapwera “Pol ololi erpok nga p̄ikrekrasi kerr, musuw ko pia-lai nanu san ji kerr.” <sup>17</sup> Ejki nga ejki rres! Ko nir san nga mokonir vinuk ekrekrasi kami, rreknga ejki? Ejki rres ma. <sup>18</sup> Nuloli Taetas evan, ko nukoni kele tasi kerr m̄inij nen kele eptevi. Rrek Taetas ekrekrasi kami rrek? Ejki, suri ni norrorrmien sen osorsan bbong tevi nga inu, ko ni ololi osorsan bbong tevi nga inu nomok-loli.

<sup>19</sup> Kami kamrrorrmien rrek tetajer namok-rij nga nabwer ore nale se kami nga muwra pulokloksi kem? Ejki! Tetajer namok-rij erpe Kristo emrreni ko erpe Atua emrreni. Ko nanu jijle nga namloli, namloli nga nabwilwil se kami, sele kem nir nga nammerreni kami. <sup>20</sup> Ko numtutu dea-vinuk ji kami ko delesi kami sete kamlik erres erpe



numrreni, ko kami kele taklesi inu dololi nanu san nga kami sete kapmerreni. Suri numtutu delesi takrij latlat, nolo kami tilelep, nolo kami tumrrol, nolo kami tukul, takworworsur, takrij otot tevi kami lululweni, nolo kami tian mare, ko nat tikarkar ji kami. <sup>21</sup> Numtutu dea-vinuk ko Atua tuloli nok tiwis re no kami, ko dea-tengsi nir tilep nga tarloli pa nololien ko sete nolor olululwi, ko nga nolor timrreni aseni nesevin, ko nga tarloli tisij tevi nesevin.

## 13

### *Bongsi nale se Pol*

<sup>1</sup> Vatolin le vajin bevinuk ñelesi kami. Naul On owra ‘Poró jinibb san owra ñirij tere selen, ko nuru ñieru rrek nir ñitul ko pa parij se nale nen.’ <sup>2</sup> Nuwra bowrai tevi nir nga marloli pa nololien, ko tevi nir ñinij nen nir, erpe nga mowrai pa re daron erwen nga ñelik ji kami, ko bowrai lweni kele nga ñelik ngasue kami vajin: Poro bolwi kele vinuk, ko botor vitrangi kami vajin. <sup>3</sup> Ko kaprongwose ñirres vajin nga Kristo erij rruungi inu. Ko ni daron nga muwra ñiete kami, ko ni derteren sen sete puwelili, ko derteren sen pilep. <sup>4</sup> Ewretun derteren sen ewelili daron nga murrul re nai pelaot, ko lelingenok vajin ni emaur rengo derteren nga milep se Atua. Ko kem namkortoni tevi Kristo, ko kem kele derteren se kem ewelili; ko nabmaur rengo ni mauren sen re derteren nga milep se Atua rengo no kami.

<sup>5</sup> Kaprrowrow kami lweni. Kamtur ko rengo nosurien se kami, rreknga ejki? Rrek sete kamrongwose nga Iesu Kristo elik livö e kami? Poro pijki, ko kamtor jabble ñetñeti! <sup>6</sup> Ko numrreni kami kaprongwose nga kem sete namtor jabble. <sup>7</sup> Namok-lot van ji Atua nga sete kaploli ñisij. Iok sete namloli nga jinibb nir parlesi kem majingen

se kem erres, ko nga kami kobbong kaploli p̄irres, pesveni jinibb nir arlesi kem majingen se kem erres rreknga erpese. <sup>8</sup> Suri sete namrongwose nabloli nanu san nga puto ore weretunen, ko nga ma putor jilijle. <sup>9</sup> Nañir bbong daron nga derteren se kem ewelili ko derteren se kami elep. Ko namok-verus van ji Atua nga kapamomsawos p̄irres p̄etp̄eti. <sup>10</sup> Niko nomok-uli naul ngel vinuk ji kami daron nga m̄elik ngasu ngel; nuli nga kami kapete lweni kami, ko poro bevinuk vajin ko setemun bololi nanu nga marterter sopen tevi kami renga derteren nga Atua m̄ilai pa tevik. Suri derteren nen sete evi nga b̄errarre nanu, ko nga ma bololi pian mare.

<sup>11</sup> Rrek otomori nale suk pusuw ngel. Nuwra erres wor tevi kami. Kap̄pelak nga kapa-momsawos p̄irres p̄etp̄eti; kaprunge nale suk nir; norrorrmien se kami pisansan; kaplik renga demat. Ko Atua nga mivi Atua ne merrenien ko Atua ne demat p̄ilik livö e kami.

<sup>12</sup> Kapwera erres tevi kami lululweni tevi merrenien ko demat. <sup>13</sup> Kalesia jijle nir arwera erres tevi kami. <sup>14</sup> Ngel evi loten suk, nga nalol nga m̄irres se Numal Iesu Kristo, ko merrenien se Atua, ko gortien se Neñin On puto ji kami jijle.

## Naul On Nga Mimerr Uripiv

The New Testament in the Uripiv language of Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 May 2022 from source files dated 31 Mar 2022

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1